

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO  
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. BIRŽELIO 17 D. NUTARIMO NR. 631 „DĖL KANDIDATŲ Į VALSTYBĖS AR  
SAVIVALDYBĖS ĮMONĖS, VALSTYBĖS AR SAVIVALDYBĖS VALDOMOS BENDROVĖS AR JOS DUKTERINĖS BENDROVĖS  
KOLEGIALŲ PRIEŽIŪROS AR VALDYMO ORGANĄ ATRANKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO  
DERINIMO PAŽYMA**

Institucijos pavadinimas (rašto data ir Nr.)	Pastabos ir pasiūlymai	Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos argumentai dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (2023-01-23 raštas Nr. (1.6Mr) 2T-77)	3. Nutarimo projekto Nr. 1 1.2.7 papunkčiu keičiamame Aprašo 7 punkte nustatyta, kad atranką inicijuojantis subjektas užtikrina, kad įmonės kolegialiaame organe būtų kolegialaus organo narių, turinčių įvairių kompetencijų. Reikalavimai kolegialaus organo nariams nustatyti Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 23 <sup>1</sup> straipsnio 5-7 dalyse. Minėto straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad specialiuosius reikalavimus valstybės ir (ar) savivaldybės valdomos bendrovės ir valstybės ir (ar) savivaldybės valdomos bendrovės dukterinės bendrovės kolegialaus organo nariui savo sprendimu nustato <i>atranką inicijuojantis subjektas</i> . Taigi, įstatymas nustatyti specialiuosius reikalavimus pavedė atranką inicijuojančiam subjektui, bet ne Vyriausybei, kuri vadovaujantis minėto straipsnio 8 dalimi tvirtina kandidatų į kolegialius organus atrankos tvarką. Atsižvelgiant į tai, manome, kad minėtomis Aprašo 7 punkto nuostatomis viršijami Nutarimo preambulėje nurodytu teisiniu pagrindu (23 <sup>1</sup> straipsnio 8 dalis) Vyriausybei suteikti įgaliojimai, todėl jų siūlome atsisakyti.	<b>Neatsižvelgta.</b> Rengiant ankstesnį Nutarimo pakeitimo projektą 2021 m., Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė pastabą, kad Aprašo 7.2 - 7.6 p. nuostatos iš esmės nustato papildomus reikalavimus kolegialaus organo nariams, todėl jų atsisakytina, kaip konkuruojančių su Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (toliau – Įstatymas) 23 <sup>1</sup> str. ir Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 10 str. nustatytais reikalavimais. Atsižvelgiant į tai, minėtos Aprašo nuostatos buvo perkeltos į Įstatymą, o kitos 7 p. nuostatos paliktos Apraše. Manome, kad Apraše išlaikant įpareigojimą atranką inicijuojančiam subjektui užtikrinti, kad įmonės kolegialiaame organe būtų kolegialaus organo narių, turinčių įvairių kompetencijų, nebūtų viršijami Nutarimo preambulėje nurodytu teisiniu pagrindu (Įstatymo 23 <sup>1</sup> straipsnio 8 dalis) Vyriausybei suteikti įgaliojimai.
Lietuvos Respublikos finansų ministerija (2023-01-25 raštas Nr. ((12.21Mr)-5K-2300396)-6K-2300632)	3. Taip pat siūlome įvertinti galimybę patikslinti Aprašo 12 punkto nuostatas dėl atrankai į įmonės kolegialaus organo nepriklausomus narius atrankos komisijos sudarymo ir nustatyti, kad minėta atrankos komisija iš penkių narių būtų sudaroma tik išimtiniais atvejais, pavyzdžiui, kai valstybės valdomos bendrovės dukterinės bendrovės yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės, o kitais atvejais paliekant, kad šiai atrankos komisijai sudaryti užtektų ir trijų narių.	<b>Neatsižvelgta.</b> Atsižvelgiant į valstybės valdomų įmonių didžiosios dalies pirmos eilės dukterinių bendrovių svarbą šalies nacionaliniam saugumui, manome, kad šiuo metu tikslinga išlaikyti esamą šių dukterinių bendrovių kolegialių organų nepriklausomų narių atrankos komisijų sudėtį. Iš praktikos matoma, kad atrankos komisija iš 5 narių turi didelę reikšmę užtikrinant tinkamą kandidatų į nepriklausomus kolegialių organų

		narius įvertinimą.
Valstybės įmonė Turto bankas (2023-01-23 raštas Nr. (22.2 Mr) SK4-1009)	<p>Taip pat informuojame, kad Turto bankui tenka susidurti su praktinio taikymo problemomis, kuomet bendrovių, kurių akcijos privatizuojamos, valdybos suformuotos, laikantis įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 631 „Dėl Kandidatų į valstybės ar savivaldybės įmonės, valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašo patvirtinimo“, nes pasitaiko atvejų, kuomet valstybės valdomų bendrovių, kurių akcijos turi būti privatizuojamos kuo skubiau, atsistatydinus kolegialaus valdymo organo (valdybos) nariams, kvorumo valdybos sprendimams priimti nelieta. Šiais atvejais būtina inicijuoti valdybos narių atrankas ir atrankų laimėtojų kandidatūras nustatyta tvarka tvirtinti visuotiniame akcininkų susirinkime. Problema sudėtingėja, kuomet valdyba, įgyvendindama Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme numatytas funkcijas, be kita ko, užtikrina operatyvų sprendimų tokių, kaip bendrovės vadovo atrankų, vadovo pakaitumo užtikrinimo procesą. Valdybos kvorumo egzistavimas atliekant jos kompetencijai priskirtas funkcijas, prisideda prie tiesioginės naudos bendrovei, kadangi tokiu būdu yra užtikrinamas įmonės kasdienės veiklos organizavimas, o esant vadovo pakaitumo poreikiui – operatyvus atrankų organizavimas ir vadovo paskyrimas. Esant situacijos dėl vadovo paskyrimo neapibrėžtumui, bendrovės, kurios akcijos privatizuojamos, valdybos kvorumo nebuvimas turi tiesioginės įtakos bendrovės būklės blogėjimui. Valdybos funkcionavimas reikšmingai prisideda ne tik prie jos veiklos tęstinumo, bet ir, be kita ko, prie valstybės turto valdymui taikomos visuomeninės naudos, efektyvumo ir racionalumo principų įgyvendinimo. Bendrovės valdymo organų stabilumas turi įtakos darbuotojų kasdieniui veiklai, išorės institucijų ar organizacijų ir galimų potencialių pirkėjų požiūriui į ją.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, siūlome ateityje įvertinti galimybes keisti teisės aktus taip, kad, bendrovių, kurių akcijos privatizuojamos, valdybų formavimui taikyti supaprastintą tvarką arba jas formuojant taikyti „laikykis arba paaiškint“ principo.</p>	<p><b>Neatsižvelgta.</b></p> <p>Valstybės valdomos bendrovės, kurių akcijos privatizuojamos, nelaikytinos atskira valstybės valdomų įmonių kategorija, kuriai neturėtų būti taikomi aukščiausi kolegialių organų narių atrankos kriterijai. Manome, kad siekiant užtikrinti tinkamą bendrovių, kurių akcijos privatizuojamos, valdymą, atrenkant jų kolegialių organų narius turėtų būti taikomos tokios pačios procedūros, kaip ir kitų valstybės valdomų įmonių atveju. Taip pat pažymėtina, kad 2022 m. rugsėjo 21 d. Vyriausybės posėdžio protokole Nr. 52 (5 kl. 2 p.) yra rekomendacija ministerijoms, prieš perduodant valstybės įmonei Turto bankui į privatizavimo objektų sąrašą įtrauktas valstybės valdomų bendrovių akcijas, iš šių bendrovių kolegialių organų neatšaukti valstybės tarnautojų.</p>
Asociacija „Baltic Institute of Corporate Governance“ (2023-01-20 raštas)	<p>1. Atsižvelgiant į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) valdysenos gairėse išdėstytas rekomendacijas visi kandidatai į kolegialių organų narius (ne tik nepriklausomi, bet ir deleguotieji) turi būti atrenkami pagal jų kompetencijas bei patirtį ir visiems kandidatams turi būti užtikrinamas vienodas atrankos procesas, kurį vykdo ta pati atrankos komisija. Tačiau LRV nutarimo Nr. 631 nuostatos dėl VKĮ kolegialių organų narių atrankos šiuo metu yra taikomos tik kandidatams į nepriklausomus VKĮ kolegialių organų narius. Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis EBPO rekomendacijomis, ši pastaba aktuali tik VKĮ, bet ne jų dukterinėms bendrovėms, dėl dukterinių bendrovių žr. 2 pastabą.</p>	<p><b>Neatsižvelgta.</b></p> <p>Pažymėtina, kad kolegialių organų narių, kurie nėra nepriklausomi kolegialaus organo nariai, parinkimo procedūra nustatyta Aprašo 4 punkte Vyriausybei 2021 m. rugpjūčio 11 d. priėmus nutarimą Nr. 663 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimo Nr. 631 „Dėl Kandidatų į valstybės ar savivaldybės įmonės, valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašo</p>

		patvirtinimo“ pakeitimo“, todėl 2022 m. gruodį paskelbtoje EBPO Lietuvos valstybės valdomų įmonių valdysenos apžvalgoje minėta EBPO rekomendacija laikoma įgyvendinta.
	<p>2. Atsižvelgiant į Akcinių bendrovių įstatymo nuostatas bei EBPO valdysenos gairėse išdėstytas rekomendacijas, raginame keisti LRV nutarimo Nr. 631 nuostatas, apibrėžiančias dukterinių bendrovių kolegialių organų atrankos tvarką, kadangi dukterinės bendrovės kolegialaus organo atranka turi būti išskirtinė patronuojančios bendrovės, kaip savarankiško juridinio asmens, kompetencija. Pažymėtina, kad praėjusių metų gruodį EBPO pateiktoje Lietuvos VKĮ valdysenos apžvalgoje nurodyta, kad valstybės įsitraukimas į VKĮ dukterinių bendrovių atrankas galėtų būti pagrįstas tik tuomet, jei jis laikinas ar taikomas nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbioms įmonėms, tačiau EBPO ekspertai pažymi, kad taip nėra. LRV nutarimo Nr. 631 nuostatos taikomos visoms VKĮ dukterinėms bendrovėms. Siūlome atrankos procesą palikti pačiai patronuojančiai bendrovei ar bent atsisakyti taikyti dukterinėms bendrovėms šiuo metu nustatytos su valstybės atstovų dalyvavimu atrankos komisijos (penkių narių).</p>	<p><b>Neatsižvelgta.</b> Atsižvelgiant į valstybės valdomų įmonių didžiosios dalies pirmos eilės dukterinių bendrovių svarbą šalies nacionaliniam saugumui, manome, kad šiuo metu tikslinga išlaikyti esamą šių dukterinių bendrovių kolegialių organų nepriklausomų narių atrankos komisijų sudėtį. Iš praktikos matoma, kad atrankos komisija iš 5 narių turi didelę reikšmę užtikrinant tinkamą kandidatų į nepriklausomus kolegialių organų narius įvertinimą.</p>
	<p>4. Atkreipiame dėmesį, kad pasibaigus kolegialaus organo veiklos kadencijai, dažnai pakeičiami visi nepriklausomi šio organo nariai. Tai suponuoja supratimą, kad visi jie nedirbo pakankamai gerai, kad galėtų darbą tęsti, nors priekaištų jų veiklai iš anksto ar vėliau pareikšta nebūna ir manytina, jog jų darbas bei kompetencijos buvo vertinamos teigiamai. Visų narių keitimas nelaikomas gerąja valdysenos praktika, jei tam nėra žinomų priežasčių, nes tai sukuria rizikas dėl kolegialaus organo veiklos tęstinumo, kadangi naujai paskirtiems nariams reikia 6-12 mėnesių visiškai įsitraukti į kolegialaus organo veiklą. Pagal esamą LRV nutarimo Nr. 631 reguliavimą veiklos tęstinumo nėra galimybės užtikrinti, kadangi visais atvejais besibaigiant kolegialaus organo kadencijai privalo būti organizuojamos naujos atrankos pagal nustatytas procedūras.</p>	<p><b>Neatsižvelgta.</b> Kolegialių organų nepriklausomų narių atrankos procedūros užtikrina skaidrumą atrenkant šiuos kolegialių organų narius. Pažymėtina, kad Nutarimo nuostatos neriboja galimybės buvusiems kolegialaus organo nariams iš naujo kandidatuoti, o atranką inicijuojančiam subjektui – siūlyti jų kandidatūras visuotiniam akcininkų susirinkimui renkant kolegialaus organo narius, kad šie asmenys vėl būtų paskirti ar išrinkti tos pačios įmonės kolegialaus organo nariais, jeigu jie atitinka įstatymų nustatytus reikalavimus. VŠĮ Valdymo koordinavimo centro parengtose ir paskelbtose Kolegialių organų atrankos vykdymo gairėse, skirtose atrankas organizuojančioms institucijoms, tęstinumas taip pat nurodytas kaip vienas iš valdybos atrankos principų.</p>
AB „Ignitis grupė“ (2023-01-20 raštas Nr. SR_2023-10)	<p>1. Ekonomikos ir inovacijų ministerija, vertindama EBPO rekomendacijas Lietuvai dėl valstybės valdomų įmonių, 2021 m. pateikė Nutarimo Nr. 631 projektą (nuoroda, žr. Nutarimo 3 p.) su analogišku siūlymu „jeigu patronuojanti bendrovė nusprendžia paskesnės eilės dukterinei bendrovei taikyti Aprašo nuostatas“. Šio siūlymo buvo atsisakyta tik iki tol, kol bus pakeistas Lietuvos Respublikos</p>	<p><b>Neatsižvelgta.</b> Rengiant ankstesnį Nutarimo pakeitimo projektą 2021 m., Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė pastabą, kad vadovaujantis Įstatymo 23 str. 2 d. taisyklės „laikykis arba paaiškink“</p>

	<p>valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 23 str. 2 d. Šis įstatymas ir minėta nuostata pakeista 2022-12-08, kuri įsigalios 2023-06-01. Todėl remdamiesi gerosios valdysenos principais, EBPO rekomendacijomis, siūlome papildyti Aprašą su visomis institucijomis 2021 m. suderinta nuostata – paskesnių eilių dukterinėms bendrovėms Aprašo nuostatas taikyti, jeigu patronuojanti bendrovė taip nusprendžia.</p>	<p>taikymo nustatymui kompetencija suteikta Vyriausybei, todėl keičiamo Nutarimo 3 p. tikslintinas, pašalinant jo nesuderinamumą su minėta Įstatymo nuostata.</p> <p>Įstatymo 23 str. 2 dalyje, kuri įsigalios 2023 m. birželio 1 d., nustatyta, kad „Vyriausybė nustato, kurios pagal šio straipsnio 1 dalį Vyriausybės priimtų teisės aktų nuostatos valstybės valdomoms įmonėms ir savivaldybės valdomoms įmonėms taikomos be išimčių, pagal taisyklę „laikykis arba paaiškink“ arba netaikomos. Vyriausybė taip pat nustato, kurios pagal šio straipsnio 1 dalį Vyriausybės priimtų teisės aktų nuostatos taikomos be išimčių, pagal taisyklę „laikykis arba paaiškink“ arba netaikomos valstybės ir (ar) savivaldybės valdomų bendrovių dukterinėms akcinėms bendrovėms ir uždarojoms akcinėms bendrovėms, kaip jos suprantamos Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje, taip pat visoms kitoms su valstybės ir (ar) savivaldybės valdomomis bendrovėmis per dukterines bendroves susijusioms paskesnių eilių dukterinėms bendrovėms, kaip jos suprantamos Akcinių bendrovių įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje (toliau kartu – dukterinė bendrovė).“ Atsižvelgiant į tai, Vyriausybė negali perduoti patronuojančiai bendrovei teisės nuspręsti, ar Aprašo nuostatas taikyti dukterinių bendrovių atžvilgiu.</p>
	<p>3. Apraše numatyta pareiga visais atvejais vykdant parinkimo procedūras skelbti apie parinkimus juridinių asmenų registro tvarkytojo leidžiamame elektroniniame informaciniame leidinyje. Tačiau akcininko atstovų parinkimo procedūrų atlikimo metu toks skelbimas nekuria pridėtinės vertės, yra nepagrįsta administracinė našta ir kaštai atranką inicijuojantiems subjektams. Todėl siūloma numatyti, kad tik valstybės tarnautojų parinkimo procedūros atveju privalo būti skelbiama apie parinkimą juridinių asmenų registro tvarkytojo leidžiamame elektroniniame informaciniame leidinyje.</p>	<p><b>Neatsižvelgta.</b></p> <p>Skelbimas juridinių asmenų registro tvarkytojo leidžiamame elektroniniame informaciniame leidinyje apie vykdomas parinkimo procedūras reikalingas skaidrumui užtikrinti.</p>

	<p>5. Atsižvelgiant į minėtas EBPO rekomendacijas Lietuvai – kolegialių organų atranka dukterinėse bendrovėse turi priklausyti patronuojančiai bendrovei be valstybės įsikišimo, taip pat atsižvelgiant į gerosios valdysenos principus, siūloma numatyti, kad vykdant atranką į valstybės valdomų bendrovių dukterinių bendrovių, kurios nėra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės, nurodytos Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme, kolegialaus organo narius, atrankos komisija būtų sudaroma iš trijų patronuojančios bendrovės atstovų.</p>	<p><b>Neatsižvelgta.</b> Atsižvelgiant į valstybės valdomų įmonių didžiosios dalies pirmos eilės dukterinių bendrovių svarbą šalies nacionaliniam saugumui, manome, kad šiuo metu tikslinga išlaikyti esamą šių dukterinių bendrovių kolegialių organų nepriklausomų narių atrankos komisijų sudėtį. Iš praktikos matoma, kad atrankos komisija iš 5 narių turi didelę reikšmę užtikrinant tinkamą kandidatų į nepriklausomus kolegialių organų narius įvertinimą.</p>
	<p>6. Aprašo 31.7 p. reguliuojama, kokius dokumentus kandidatas turi pateikti, siekdamas dalyvauti nepriklausomo nario atrankoje. Siūlytume iš nurodytų dokumentų sąrašo atsisakyti reikalavimo pateikti kandidato motyvacinį laišką ir tapatybę patvirtinantį asmens dokumentą. Pagal asmens duomenų apsaugos reguliavimą asmens duomenų turi būti renkama tik tiek, kiek būtina (duomenų kiekio mažinimo principas), todėl reikalavimas kandidatuojuant pateikti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą yra perteklinis, nes asmens tapatybės dokumente esantys duomenys aktualūs tik finalinių kandidatų. Pirminiam atrankų procesui yra pakankama duomenų, kurie pateikiami paraiškoje dalyvauti atrankoje ir sąžiningumo deklaracijoje. Vertinant tai, kad su atrinktais kandidatais vyksta pokalbiai, kurių metu kandidatas tai pat pristato savo motyvaciją eiti pareigas, todėl reikalavimas privalomai pateikti kandidato motyvacinį laišką yra perteklinis, todėl siūlytina mažinti administracinę našą.</p>	<p><b>Neatsižvelgta.</b> Ši pastaba nėra susijusi su Nutarimo projekto tikslais.</p>
	<p>7. Aprašo 54 p. nustatyta, kad atranką inicijuojantis subjektas sprendimą skirti kandidatą kolegialaus organo nariu arba siūlyti už jį balsuoti įmonės visuotiniame akcininkų susirinkime turi priimti per 5 darbo dienas nuo atrankos komisijos perduotų dokumentų arba iš kandidato gautų dokumentų originalų gavimo dienos arba nuo teisėsaugos, kontrolės ir kitų institucijų, įstaigų ar įmonių atsakymų gavimo dienos, jei į šias institucijas buvo kreiptasi. Tačiau asmenų į kolegialaus organo narius atranka ir parinkimas vyksta atliekant skirtingas procedūras, t. y. nepriklausomų narių atranka pradedama prieš 5 mėnesius iki esamo kolegialaus organo kadencijos pabaigos, kitų parenkamų asmenų – vėliau, tačiau beveik visais atvejais taikant šias Aprašo nuostatas būtų neįmanoma visų kandidatų paskirti ar jų kandidatūras teikti visuotiniam akcininkų susirinkimui vienu kartu. Kai vykdoma visos sudėties akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės kolegialaus organo atranka, visi atrinkti nariai renkami tame pačiame visuotiniame akcininkų susirinkime, todėl galiojantis reguliavimas yra sunkiai įgyvendinamas.</p>	<p><b>Neatsižvelgta.</b> Ši pastaba nėra susijusi su Nutarimo projekto tikslais.</p>